

Dr. Sári Mihály

Szeretet, hit, jó cselekedet, tudás

Hajdúböszörményből indult a pályája, ma nyolcvan éves Szentmiklósi Zoltán tanár úr

Szentmiklósi Zoltán és családja

A tér lelke-a lélek kultúrája

Minden településnek, épp úgy, mint az egyes embereknek, sajátos aurája van, ennek emanációját, kisugárzását azonnal érzi az ember. Nagy Lajos népi szociográfus Kiskunhalom című szociográfiájában szülőfaluja, Apostag 1932. augusztus 12-e, szerda 24 órájának bemutatásával bizonyította ezt. József Attila érzékenyen reagált az írásra: „Bennem szinte szorongást keltett a Kiskunhalom végzettszerűsége. Mert nem az a végzettszerű, hogy a hős a végén elbukik, hanem hogy a hős egy pakli dohányt vesz a trafikban, hogy tehát soha senki nem lehet hős.”

Valóban, a településnek lelke és sajátos kultúrája van, amelyet tükröz a település térrendezési elve, a lokális időhasználat és cselekvések rendszere. Erre Debrecen pozitív példa: a „debreceniség” a reformált keresztény hit kálvini ágának értékrendjei és cselekvési szabályai szerint megformált kultúra, amelybe beépült a Református Kollégium és a az egyetem tudományos igényessége, a szabad város kötelékében minden ember számára racionálisan kijelölt funkcionális szerepe. A debreceni embernek küldetése van.

Sok hasonlóság figyelhető meg Debrecen és Hajdúböszörmény szellemiségében, lelkiségében, de különbségeket is találunk. A reformált kálvini vallás értékrendje a négyszáztizzenhat éves város lakóinak értékrendjét döntően meghatározták, viselkedésszabályozókká lettek. Más vallások helyi párhuzamos jelenléte a másság elfogadásának a képességét, a tolerancia kiteljesé-

dését, rugalmas világszemléletet is eredményeztek. 2021-ben 400 éves középiskola, a ma Bocskai István Gimnázium évszázadokon át a helyi társadalom és régiója számára szükséges, igényes, tudományosan megalapozott ismereteket nyújtott. A hajdú kollektív szabadság megtartásának igényéből, a parasztpolgár-katona összetett szerepéből, az öngazgatás kényszeréből ötvöződött a helyi cselekvés. Büszke, a kálvini hitű értékrendet a mindennapi életében is használni tudó, kitartó, toleráns, családközpontú, a földet és a munkát szerető, a közösségi és családi értékeket teremtő néppé vált.

A pályakezdés éve

A II. világháború idején, debreceni világ kertés családi házában született Szentmiklósi Zoltán, aki 1964-1966 között a Bocskai István Gimnázium és Szakközépiskola tanára, s a Makarenko úti Munkás-Paraszt Kollégium nevelőtanára volt. Ez lehetőséget ad arra, hogy egy kor metaszetében mutassuk be a gimnázium és kollégium hatvanas évekbeli világát az ő tanári, az én diáki nézőpontomból. Beszélgetésünket a nyolcvan éves Szentmiklósi igazgató/ tanár úrral hosszas, részletes levelezés előzte meg.

Sári Mihály: *Hogyan készültél az értelmiségi pályára, s jutottál el Hajdúböszörménybe?*

Szentmiklósi Zoltán: Kertés-városias környezetben születtem, a szülőház kora gyermekkoromtól sok-sok indítást adott a tanulás és tudás megbecsülésére, s így kerültem a Debrece-

ni Református Kollégium ódon falai közé, ahol kitűnővel érettségiztem. A „refis” múltam ellenére a Kossuth Lajos Tudományegyetemen a történelem-földrajz szakokon tanultam tovább. Kiváló tanáraink voltak mindkét szakon, közülük említtem Kádár László professzort, aki Líbiában, a homok sivatagban térképezte fel Afrika „fehér foltjait”, továbbá Földváry Aladár professzort, aki megtalálta a magyar uránt, amelyért Kossuth-díjat is kapott. Kitűnő diplomával zártam az egyetemi éveimet, s a hajdúböszörményi gimnázium és kollégium elfogadta a pályázatomat, így tanár és nevelőtanár lettem egyszerre az akkor gimnázium és szakközépiskolában. Megilletődve léptem be mindig a sárga emeletes épületbe, amelynek a homlokzatán az alapítók figyelmeztettek az iskola céljaira. A tanév kezdetén rögtön kaptam órákat a Bocskai Gimnáziumban, ahol történelmet és logikát tanítottam óraadóként, Poór János tanár úr doktori tanulmányait épp ekkor végezte, s készítette a doktori disszertációját, őt helyettesíttem.

Az óráimon igyekeztem megragadni a tanulóknak a figyelmét, az ókori történelmet különösen nagy örömmel tanítottam. Az óráim tartalmát az adott korhoz kötődő irodalmi, művészeti alkotások bemutatásával, olykor zene megszólaltatásával is színeztam. A koncentrált figyelem, s a csend minden tanárnak szárnyakat ad, sosem kellett fegyelmelni a sok lelkes, tehetséges, okos diákjaimat. A Bocskai István Gimnázium” csillogó szemű diákjainak emléke máig megmaradt. Az ifjúkori álmaim egy része beteljesült az iskolá-

ban és a kollégiumban: nagy szeretettel neveltem, tanítottam a „fiaimat”, „lányaimat”. Reméltem, hogy a tárgyi tudáson túl, a szeretetből, türelemből, toleranciából is visznek magukkal az ÉLETBÉ, s reméltem, hogy mind ezeknek az igazi értékeit biztos szemmel veszik majd észre. Remélem, hogy tudásban, jellemben nyomot hagytam mind azokban, akiket rám bízott a szigorú igazgató úr.

A fiatal tanár korban tíz évvel előttünk járt, de besorolhattuk a mi azonos korú csoportunkba, ahol a mintaátadó kortársként fogadtuk el, s így láttuk:

Szkupi István (Varga Miklós tanár úr, „Micu bácsi” osztálya): „Jóvágású, mindig elegánsan öltözködő, barátságos, jókedvű, de szigorú, tanárnak ismertem meg Szentmiklósi tanár urat. Nem volt harsány, sosem kiabált velünk, következetesen számon kérte a tananyagot. Úgy magyarázott, hogy láttam magam előtt azokat az ókori történeteket, amelyeket épp tanultunk: a szalamiszi vagy a marathoni csatát. Most is a fülemben cseng a Vergilius „Eneisz”-éből felolvasott verssorai, amelyek több év után arra készítettek, hogy az egész eposzt elolvassam. Homérosz Iliásza és az Odüsszeia most is a könyvespolcomon van, olykor ma is kézbe veszem. Úgy volt jó tanár, hogy nem éreztük a tanár-diák függést, tiszteltük nagy tudásáért, s hogy bármilyen kérdéssel fordultunk hozzá, mindig türelemmel magyarázta el a választ.”

Csorba Éva ugyanabból az osztályból: Kérésedre volt lány-osztálytársakkal elevenítettük fel a gyermekkori emlékeket. A tanáraink általában a katedra mögött álltak vagy ültek, úgy magyarázták el a tananyagot. Szentmiklósi tanár

úr nem használt jegyzetfüzetet, „cetliket”, fel és alá sétálgatott a padosorok között, a magyarázatát mindig kézmozdulatokkal is kiegészítette, s a közelsége aktivizált minket. Kék szeme van tanár úrnak-ez az egyöntetű vélemény.

Hogyan fogadott a gimnázium és a kollégium tantestülete?

A tantestületbe hamar beilleszkedtem. Nagyon becsültem Mihály János igazgató urat, aki segítőkész, emberséges volt, és értékelte a munkámat. Bölcs, igazságos és pedagógus közönséget vezetni és építeni tudó igazi értelmiségi volt, akit példának tekintettem. A kollégium igényesek voltak a tanításban, a tudás átadásában, mondhatni, szigorúak voltak, s a következetességükben, szigorukban követtem őket, a tanulóktól komoly tanulást vártam el. Örömmel tapasztaltam, hogy tanártársaim gyorsan befogadtak, segítő kedvességükre mai is jól emlékszek. Abban az időben a tantestületnek volt egy fiatal, ambiciózus rétege, fiatalok, tenni akarók, törekvők. Örömmel tapasztaltam, hogy gyorsan befogadtak, nem csak én építettem a hidat feléjük, de ők is, elsőként is Csiha László és Csiha Lászlóné, Sass Attila, Dr. Poór János, Székelyhidy Ágoston.

Kedves kollégáim közül barátom lett Kertész László költő, akinek a dedikált kötetait ma is féltve őrzöm. A kollégium udvarában levő szolgálati lakásban laktak. Okos és szép feleségével meghívtak otthonukba a menyasszonyommal együtt. Azóta is sokat gondolok a szíves vendéglátásukra, a lázas beszélgetésekre, amelyeken „meg akartuk váltani a világot”. Mindez 1965 tavaszán történt, amikor életemben sűrűsödtek az események. Kertész Lászlóval kialakult barátságunk

természetes, hogy megerősítette közös értékeinket, művészet iránti fogékonyságunkat. A meghívást megelőzően a leendő hitvesem a budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Nagytermében adott zongorakoncertet, zenekarral. A szép műsor végén meghívtam, hogy adjon nálunk is a Református Kollégiumban egy zongora-estet, amikor is nővérem-Szentmiklósi Erzsébet festőművész- kiállítását is megnyitottuk. „Lélektől lélelig” ható este volt. Akkoriban már írtam néhány költeményt. Ennek az estének az emlékére írtam másnap a „Hogyha napfény lennék” című verset a leendő páromnak, talán Laci példáján is elindulva. Ime a vers:

Hogyha napfény lennék...

*Hogyha napfény lennék,
Fázós kedved
Melengetném.*

*Hogyha csermely lennék,
Kerted alján
Csörgedeznék.*

*Hogyha lantod lennék,
Nézésedre
Megpendülnék.*

*Hogyha könnyesepp volnék,
Szemeidben
Megtisztulnék.*

*Hogyha öröm lennék,
Hajlékodbán
Agyam vetném.*

*Hogyha bánat volnék,
Messze Tőled
Bujdokolnék.*

*Hogyha már nem lennék,
Szíved mélyén
Temetkeznék.*

*Hogyha már nem lennél,
Árva gyermek,
Hova lennék?*

Laci korai tragikus halála mindannyiunk pótolhatatlan vesztesége...

Székelyhidy Ágostontól hallottam, hogy Kertész László körül kialakult egy művészetpártoló, költészetbarát közösség, amelynek Te is tagja voltál. 1964-1966 között az MSZMP politikai nyomása némileg csökkent a társadalom egészére, eltűntek a hasonló spontán csoportok születését, ám szem elöl nem vesztítették. Lehet, hogy ebben a körben kell keresnünk a hajdúböszörményi művésztelep gondolatát is, de a költő hatására többen is kipróbálták költői vénájukat. A Református Kollégium nagy tudású tanárai bizonyára formálták irodalmi érzékenységedet, a költői művek eszköztárát, módszerét is elsajátítottad, de a Kertész-kör példája is előtűnik a szép versedből. Csiha László mesélte egyszer nekem, hogy egy-egy találkozáson nem csak finom ételeket fogyasztottatok és nemes bort töltött a házigazda, hanem kötelező volt versben társalogni, például csakis hexameterben lehetett beszélgetni.

A kollégiumban a megye különböző településeiről érkezett elsős diákok nevelő tanára voltál 1964-től. Ebben a csoportba tartoztam én is. Milyen emlékek maradtak benned?

Nagyon barátságos, segítő munkatársaim voltak a kollégiumi nevelő tanártársaim. Dr. Molnár János volt az igazgató, a messzi időkből Bokor

Fotó: Családi archívum

Fotó: Családi archívum

Erzsébet és Sass Attiláné, továbbá Balku Antal nevét idézem szívesen. A kollégium épületét Balczár Dezső püspök úr építtette a háború előtt a lelkészek és tanítók árván maradt gyermekeinek, amelyet Munkás –Paraszt Kollégiumnak kereszteltek át. Az épület előtt szépen gondozott park volt, fiatal hársfákkal, öreg fűzfákkal, hajtós kúttal, sétánnyal, padokkal, de az épület már akkoriban is felújításra szorult volna. A kétemeletes épület egyik szárnya lánykollégium, a másik fiúkollégium, a középső része zeneiskola volt, a nagy menza alagsori részében étkeztek a gimnázium diákjai. Az udvaron kézilabda és röplabda pálya volt, távol- és magasugró hely, súlydobásra és futásra is volt lehetőség. Ekkoriban volt még reggeli torna, de belső sportversenyeket szerveztünk az évfolyamok között is. Színes kulturális életet teremtettünk a bentlakók számára, megyei sportversenyekre vittem a diákokat, Berettyóújfaluba, Hajdúszoboszlóra, Balku Antallal a diákjaink helyi és megyei fotókiállításra jutottunk el. Kezdeményeztem éjszakai akadályversenyt, tűzriadóval ébresztettük a diákokat, csoportban járták éjjel a város fontos kijelölt pontjait, versenyeztek a jobb időért és a feladatok megoldásában. Sokat kellett törődni a tanulókkal, mert havonta csak egyszer utazhattak haza a diákok szombat délután, és vasárnap már jöttek is vissza. Akkor még szombaton is volt tanítás a gimnáziumban.

A tanítás, a nevelés állt a munkátok középpontjában.

Szentmiklósi Zoltán: Fő feladatomban valóban a kollégiumi évfolyam csoportjának vezetése és a csoportok szilenciumi felügyelete, a napirend betartása volt. Ebéd után, háromtól hatig évfolyamonként tanultak a diákjaim. Sokszor kértek és kaptak segítséget a német nyelv tanulásakor, de legtöbbször a matematika és az ábrázoló

geometria okozott fejtörést a tanulóknak. Cseke Gábor tanár úr emberséges szívvel, de keményen megkövetelte a tananyagot, s volt, hogy a hat órákor kezdődő vacsora szünet után is együtt törtem a fejem a diákokkal a feladat megoldásán. A műszaki rajzok készítése is belenyúlt a késő estébe, hogy Király Jenő tanár úr másnap elégedett legyen a síkidomok és pontok találkozásával. A diákok elfogadtak, együtt dolgoztunk, megértették, hogy tőlem segítséget kaphatnak. Fegyelmzési problémám nem volt, számomra pedig öröm volt segíteni a tudásra szomjas, lelkes tanulókat.

Volt egy olyan iskolai-kollégiumi kezdeményezésed, amely messze túlmutat az iskolai életen: a természet szeretetére, az élet sokszínűségére, a szellemi nyitottságra nevelt. Természetjáró kört alakítottál Hajdúböszörményben, amelynek tagja voltam én is. Együtt jártunk Tiszalókon, a vízierőművet néztük meg, Sáropatakon, s 1965-ben, a téli szünet után, január végén, február legelején eljutottunk Aggtelekre is. Ez utóbbi emlékezetes maradt, mert a cseppkőbarlang máig kísérő élmény számomra. Másrészt itt történt, hogy a csoportunk egy részével csak úgy kiskabátban felfutottunk a hegyoldalon, egészen a csehszlovák határáig. Te felálltál a határvonalra, mi pedig körbe vettünk, belebámultunk a lencsébe. Ennek a képnek a másolatát elküldtem már Neked, az arcokra jól emlékszem, de a nevek már kibulltak az emlékezetemből, egyedül Poósz Endre neve maradt meg, akivel együtt fotóztunk Balku Antal fotószakkörében. A menedékházban aztán utolérték bennünket a határőr katonák, megróttak bennünket a határsértésért. Emlékszek a természetjáró ismereteket közvetítő előadásaidra, gyakorlatokra, tájoló használatát és térképolvást tanultunk, tájékozódást azimut alapján, a debreceni elméleti versenyekre. Emlékszek a tájfutó versenyekre a Hadházi erdőben, amikor velünk együtt

futottál, egészen Zelemérig, s együtt silabizáltuk ki a térkép alapján a tartózkodásunk helyét, majd Nyíregyháza –Sóstón országos versenyen is megmérettettük magunkat. Később katonaként tájékozódási futóként jobb voltam az öreg katonáknál.

Ma már csak sétákat tudok tenni, de gyakran gondolok arra, hogy a pályakezdésem idején valóban bejártuk Hajdú-Bihar megyét és az országot. Hajdúböszörményben 1964-ben még nem volt természetjáró kör. Annak örülök, hogy ebben az ősi hajdúvárosban is sikerült elindítani a természetjáró mozgalmat, és annak népes csoportja a Bocskai István Gimnáziumból került ki. Nagy emlékezetes túrákat tettünk, például 1965-ben, a tanév végén egy ötnapos kirándulást szerveztem a diákjaimnak a Börzsöny és a Pilis hegységeken.

Az országos Kéktúra vonalán Csóványos, Nagyhideghegy, Kisinóc, Törökmező bejárása után a törökmezői túristaházban szálltunk meg. Másnap Nagymarost, s a mesés Visegrádot, Mátyás palotáját és a várat „hódítottuk meg”, s ott is aludtunk. Folytattuk az utunkat Dobogókőre, ahol két napot töltöttünk el. Utunk a Prédikálószerék, Vadállókövek és a Rám szakadékon át vezetett. Ezen szerencsésen átjutva következett a végcél: Esztergom, Vajk-a későbbi Szent István-születési helye. Nem győztünk betelni a Bazilika, a Keresztény Múzeum, Babits háza látásával. Nagyon jó hangulatú volt ez a túránk is, s itt találkoztunk Csiha Lászlóval és feleségével, akik velünk maradtak Esztergomban.

A „természetjáró kör” és a sportélet irányítását Szitovszky József kollégám vette át tőlem Hajdúböszörményben. Nagyon fájó szívvel hagytam el Hajdúböszörményt. Itt igen sok jó emberrel találkoztam, kitűnő tanárokkal, a tisztalelkű Kertész Lászlóval, a befogadó és erőt adó tantestülettel, a tehetséges, jóra törekvő és tudásra fogé-

kony csillogó szemű diákokkal.

Ezen a túrán én is részt vettem. Jó az emlékezeted, valóban bejártuk a Kéktúra útvonal ezen szakaszát, s a társaimmal fellelkesülten terveztük az Országos Kéktúra útvonal bejárását is, felnőtként még két szakaszát jártam be. Arra viszont nem biztos, hogy emlékszel, hogy utunk kezdetén, a Csóványos gerincén haladva hideg széllel kísért aprószemű esőbe kerültünk, s háromónknak nem volt esőkabátja. Eláztunk, dideregtünk, s a nagyhideghegyi turista házhoz érve sütött ki a Nap, s a napsütésben a kőfal előtt melengettük magunkat. Bevittél bennünket a ház éttermébe, s vettél nekünk forró húslevest, – 1 Ft. 60 fillérbe került akkor egy leves – amelyet jóízűen elfogyasztottunk, s ami visszaadta jövőbeli reményeinket, engem pedig elindított a húsleves pártiak tábora felé. Új, eddig nem tapasztalt táj- és kulturális élményeket kaptunk, amelyek kellemes volta az újabb élménykeresésre, megélésre ösztönzött bennünket. Bizonyára voltak máshol is tanítványaid, akik fogékonyak voltak a természet iránt. A tanárnak sok követője lehet, sokakról nem is tud.

Nosztalgiaival gondolok arra, hogy a „mechwartos” diákjaimmal, a természetjáró körrel bejártuk az ország hegyeit, kéktúráztunk, minden emléktúrán részt vettünk. Egyik kedves diákom volt állami gondozott – Mályi József úgy megkedvelte a túráinkat, hogy egyedül megtette a „KÁRPÁT KOSZORÚT” a Vaskaputól Dévényig. Ezért a magyar belügyminisztertől aranykoszorús kitüntetést és jelentős pénzjutalmat kapott.

Életemet kutatva az Interneten egy érdekes tanulmányt találtam. A Magyarországi Kárpát Egyesülete online folyóiratában, a Kárpáti Lapok egyik 2013-as számában ezt olvastam:

„Szép hazában régi szép hagyomány, hogy középiskoláink régi és új diákjait szeptember első napjaiban elviszik egy több napos osztálykirándulásra az ország egyik csodaszép szegletébe. Az ifjú golyák ilyenkor szabadon, vidáman, kötetlenül ismerkedhetnek meg tanáraikkal, az új osztálytársaikkal, valamint beleszimatolhatnak az új iskola számukra új rendjébe. (A középiskolai tanárok, általában kicsit szigorúbbak, mint az elemi iskolákban.) Az első több napos „golya” kirándulásunkat a Zemplén-hegységbe szervezték meg a tanáraink. A Kék-túra hosszú útvonalának keleti végét jártuk be Füzértől, Nagy-Milicen keresztül (Károlyi) László vadászkatyát érintve, vissza Füzérre. Osztályfőnökünk munkáját segíteni, velünk tartott az iskolánkhoz tartozó kollégium igazgatója, Szentmiklósi Zoltán tanár úr. Zoli bácsitól hallottunk először a Kék-túráról. .... Szoktuk egymást, szoktuk az új osztályfőnökünk rigolyáit, életünkben először jutottunk el csonka országunk észak-keleti határához a határsávba! Nagy élmény volt a határvégeket hol Magyarország felől, hol Csehország felől – határtól – kerülni. Zoli bácsi, nyakában fényképezőgéppel, benne színes diafilmmel, lelkesen duruzsolta nekünk az Országos Kék-túra, az egész országot átszelő programját. ... el kezdett motoszkálni bennem: az Országos Kék-túra 1100 kilométer hosszú útvonalát, végig lehet-e járni folyamatos gyalogolással, egy hónap alatt? Most, amikor a napi 15-20 km is rengeteg távolság nekünk, képes lehet-e valaki egy hónapon keresztül, minden nap legalább harminc kilométert kutyagolni?”

Major Zoltán és az általa említett Mályi József 1984. december 22-től 1985. január elejéig, rövidebb, mint egy hónap alatt végig járták télidőben a Kéktúra útvonalat, s lám rád hivatkoznak, mint indító szikrára.

Rögös úton a sikeres pálya felé

Miként vezetett a tanári pályád Hajdúböszörményből a Mechwart Szakközépiskoláig és kollégiumáig?

A párommal, – aki sikeres zongoraművész-tanár lett – négy évig jártunk együtt, s amikor 1966-ban végzett, kerestük, hogy hol tudnánk bennünket együtt fogadni. Tíz megyébe küldtük el az okmányainkat, sajnos, igenlő válasz sehonnan nem érkezett. Így végül Budapesten találtam állást, Budán két évig az Esze Tamás Nevelőotthonban voltam könyvtáros és kinevezett tanár.

A kitűnővel érettségiző és kitűnő diplomás földrajz-történelem szakos tanárra volt igény, csak hogy a „refi”-s kötődés, talán a természetjárásban elért sikereid is előidézheték az igazgatók és fenntartók féltreállítását – hiszen 10 éve még „Egy nép kiállt. Aztán csend lett.”

Hálás vagyok a sorsomnak, mert ezt követően a MÁV elit kollégiumában kaptam ezután tanári státuszt, és a MÁV elit „Kvassay Jenő Szakközépiskolájában taníthattam órádjásként. Az iskola magas követelményeket támasztott a tanulóknak, akik 65 %-ban vasutas szülők gyermekei voltak az ország minden részéről. Egy jó tantárgy volt a mienk, szigorú, gyermekeket szerető, felkészült tanárokkal. Rengeteget korrepeáltam, és sok tárgyból az eredményes felzárkózás érdekében. 1977-ben megtörtént a csoda... Erre az évre elkészült a MÁV által épített, a főváros legszebb és legmodernebb 500 férőhelyes, sok kabinetes iskolája, üvegfolysóval összekötve a 12 emeletes kollégiummal, amit 1978-ban adtak át. Ez az épület- és intézménykomplexum a „Mechwart András Szakközépiskola” nevet vette fel. Később levált a kollégium az iskoláról, s itt lettem előbb igazgatóhelyettes, majd igazgató. Az iskolában, amely a Kelenföldi pályaudvarral szemben van, taníthattam végre szakjaimnak megfelelően földrajzot, történelmet, az esti tagozaton pedig gazdasági földrajzot is. Arra tanítottam a neveltjeimet, hogy ne hagyják el hazájukat, szüleiket, és ne vigyék külföldre tudásukat, mint azt sokan megtették. Csak utazgatni menjenek, a tudást és tapasztalatot hozzák haza a hazájuk javára.

Az életemből 38 évet adtam a lelkes, tehetséges, ifjúságnak. Amikor elértem a nyugdíjas kort, marasztaltak, maradok még. A lelkem viszhúzott a diákjaim közé, de a testem- a szívem- mást parancsolt. Elégedett vagyok az életemmel. Minden lehető kitüntetésem megvan, a fiókomban őrzöm azokat. Úgy gondolom, hogy a tanár „bizonyítványát” a diákjai állítják ki. Sok

diákom ment egyetemre, ha publikálnak, könyvet írnak, mindig kapok egy-egy példányt. Dr. Tóth Péter, az Óbudai Egyetem rektorhelyettese nemrég küldte el legújabb könyvét. Dr. Pécsi Tamás volt évfolyamtársamtól most kaptam meg 2. verseskötetét. Régi tanítványaim gyakran meghív- nak osztálytalálkozókra.

A hosszú, küzdelmes, de felfelé emelkedő pályád eredményeinek eléréséhez nem elég a kitartás, szorgalom, világos és értelmes emberi értékek következetes működtetése, kell egy stabil családi háttér, amelyben megújul, feltöltődik az ember, s tükröződik abban a munka eredménye is. Az életúton végig menetelni kell egy társ, aki támaszt is tud adni.

Ami a legfontosabb volt és az ma is, hogy kedves hitvesem békés, csendes otthon biztosított, őszinte, meghitt kapcsolatban éltünk. Egyik lányunk, Zsófikánk Emmája négy, Ellája másfél éves, kisebbik lányunk, Zsuzsikánk Marcikája három hónapos, így nem csak boldog szülők, hanem elégedett nagyszülők is vagyunk. Akkor vagyok igazán boldog, ha a családommal együtt ülünk az asztalnál, mint legutóbb is, amikor nyolcvanadik születésnapomon nagyon kedvesen köszöntöttek. Tizenötven ültük körül az asztalt. Ők is bizonyítják, hogy érdemes volt élni, tenni értük és másokért.

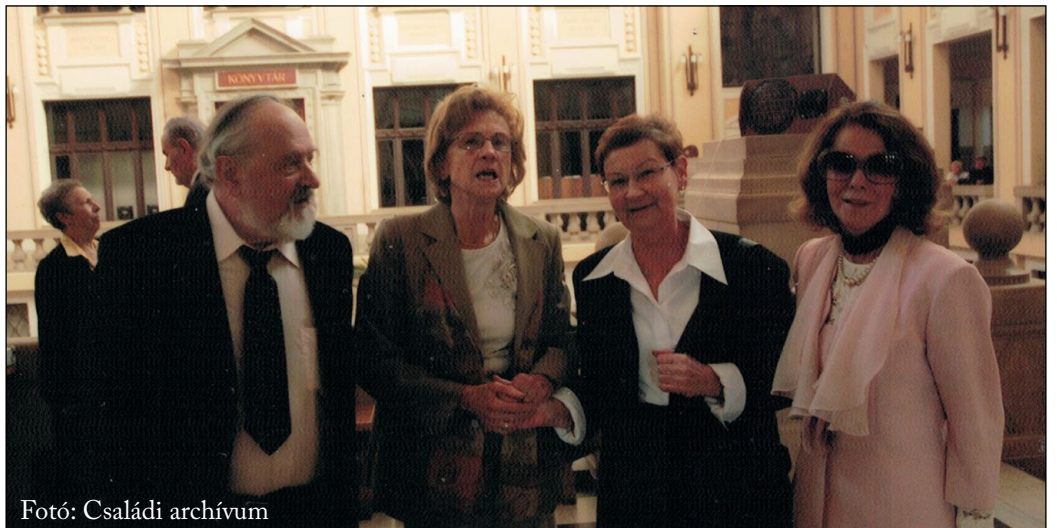
Mivel foglalkozol nyugdíjas éveidben?

Szabad időmben sokat olvasok. Szakirodalmat, tudományos irodalmi, művészeti könyveket. Barátokkal találkozok, építgetem a családomat, régebben sokat fotóztam, s mint korábban mondtam, sétákat teszek szép városomban.

Petőfi és Arany János személyiségét vizsgálva Petőfit türelmetlen radikális forradalmárnak, lobbanékony, indulatokkal teli költőnek, Aranyt békés, megfontolt lépések és racionálisan felmért cselekvések művészeként tartják. Ha ezt az összevetést rád kiterjesztem, te az utóbbi költőhöz állsz közelebb. Meghatározott a debreceniség kiszámítható értékrendje, s emberi tartalmaiban megformált a reformált egyház, az értelmiségi pályádra irányító egyetem. A böszörményi tanárságod idején nevelővé váltál, s ha mérlegelem a tudásátadás és nevelés súlyát munkásságodban, úgy érzem, egyensúlyt tudtál teremteni a kétféle küldetésed között.

Minden ember valamilyen küldetés jegyében születik, vagy teljesíti azt, vagy elvesztegeti küldetését. Ahogy felcseperedtem, a családi háttér, az iskoláim, baráti köröm, a böszörményi elindító munkahelyem, a családom az embernevelésre „predesztinált”. Arra, hogy belsővé váljon bennem a Szent Ágostoni „szeretet” és a három apostoli követelmény: hit, jó cselekedet és tudás, amelyeknek át kell hatni a mindennapi életet is.

Köszönöm a beszélgetést! Jó egészséget kívánok a Hajdúsági Tükör szerkesztői nevében!

Fotó: Családi archívum